

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.II.30.194/2013/2. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Vígh Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Lajkóné dr. Vígh Judit ügyvéd) által képviselt felperesnek - dr. Hevér József ügyvéd által képviselt I. r. és II. r. alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2013. április 25. napján kelt 3.G.40.005/2012/86. számú ítélete ellen a felperes 90. és az I. r. alperes 89. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben**, az alábbiak szerint **megváltoztatja**.

Mellőzi az elsőfokú ítéletnek a felperes és az I. r. alperes között 2011. június 15. napján létrejött szerződés hatályossá nyilvánítására vonatkozó rendelkezését.

Kötelezi a II. r. alperest, hogy az I. r. alperessel egyetemlegesen fizessen meg a felperesnek 123 215 625 (százhuszonhárommillió-kettőszáztizenötezer-hatszázhuszonöt) Ft-ot és annak 2011. július 7. napjától a kifizetés napjáig járó, minden naptári félévre az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát.

Az I. r. alperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét leszállítja 4 358 000 (négymillió-háromszázötvennyolcezer) Ft-ra.

Kötelezi a II. r. alperest, hogy az I. r. alperessel egyetemlegesen fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 4 358 000 (négymillió-háromszázötvennyolcezer) Ft elsőfokú perköltséget.

A felperes elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését mellőzi.

A 900 000 (kilencszázezer) Ft elsőfokú eljárási illetéket az I. és a II. r. alperes egyetemlegesen köteles megfizetni a Magyar Államnak az állami adóhatóság külön felhívására.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. r. alpereseket, hogy külön-külön fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 1 500 000 - 1 500 000 (egymillió-ötszázezer - egymillió-ötszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A feljegyzett 5 000 000 (ötmillió) Ft másodfokú eljárási illetékből az I. r. alperes 2 500 000 (kettőmillió-ötszázezer) Ft-ot, a II. r. alperes ugyancsak 2 500 000 (kettőmillió-ötszázezer) Ft-ot köteles megfizetni a Magyar Államnak az állami adóhatóság külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS :

A 2011. június 15. napján kelt szerződéssel a felperes 10 684,28 tonna étkezési búzát adott el az I. r. alperesnek 75 000 Ft/tonna + áfa, összesen 1 001 651 250 Ft (801 321 000 Ft + 200 330 250 Ft áfa) vételáron. A szerződés szerinti teljesítési határidő 2011. július 22. napja volt. A szerződő felek megállapodtak abban, hogy az áru ellenértékét a vevő utólag, banki átutalással, bankgarancia egyidejű nyújtásával egyenlíti ki. Rögzítették továbbá, hogy a fizetési kötelezettségvállalásról a banknak az eladó részére írásbeli igazolást kell adnia, igazolva azt, hogy visszavonhatatlanul és feltétel nélkül két banki napon belül átutalja az áru ellenértékét a megjelölt okmányok ellenében az eladó megjelölt számlájára. A szerződés szerint a bankgaranciának mindig fedeznie kell a már átadott - átvett és ki nem fizetett áru, valamint a szállításra bejelentett szállítmány értékét. Ha a bankgarancia erre nem nyújt fedezetet, a vevő köteles intézkedni az összeg megfelelő kiegészítéséről, ellenkező esetben az eladó a kiszállítást leállítja, pénzügyileg fedezetlen árut az eladó nem ad ki. A bankgaranciának az eladó részére történő átadásától számított 30 napig érvényesnek kell lennie.

A vevő tudomásul vette, hogy mindaddig, amíg a bankgarancia - helyesen - az eladó részéről elfogadásra nem kerül, az áru kitárolását nem kezdheti meg.

A II. r. alperes az I. r. alperes tagja és ügyvezetője.

A II. r. alperes 2011. június 20. napján átadta a felperesnek a látszólag az **(O.) Bank Nyrt. (régió megjelölése)** Régiója által 2011. június 17. napján kiállított 1-1-11-4304-0022-9. sorszámú, 500 000 euró, majd a 2011. június 22. napján kiállított 1-1-11-4300-0011-06. sorszámú 1 000 000 euró kifizetésére vonatkozó bankgaranciát. Ennek alapján 2011. június 20-án 1400 tonna, 2011. június 22-én 1000 tonna, összesen 2400 tonna étkezési búza kitárolására adott engedélyt a felperes, amelyet követően 2236,76 tonna mennyiségű, 209 696 250 Ft ellenértékű búza került elszállításra.

Az I. r. alperes a felperestől megvásárolt és elszállított búzát továbbértékesítette a már

- 3 -

Gf.II.30.194/2013/2. szám

perben nem álló **(B.)** Kft, a **(D.)** Kft., valamint a **(H.)** Szövetkezet részére, tonnánkénti 60 000 Ft + áfa áron, oly módon, hogy az áru felperestől való kitárolását és elszállítását közvetlenül a vevők végezték.

A felperes az elszállított gabonáról 2011. június 23-án 2015. július 5-i teljesítési határidővel 130 706 250 Ft-ról (32110931 sorszám), 2011. június 27-én pedig 2011. július 7-i fizetési határidővel 59 878 125 Ft-ról állított ki számlát, az I. r. alperes azonban fizetési kötelezettségének nem tett eleget.

Időközben a felperes 2011. június 28. napján az I. r. alperes által benyújtott bankgaranciák ellenőrzése során tudomást szerzett arról, hogy egyik bankgarancia sem szerepel az **(O.)** Bank Nyrt. nyilvántartásában, ezért intézkedett a kiszállítások leállításáról, valamint feljelentést tett a BRFK Gazdaságvédelmi Főosztályánál ismeretlen tettes ellen. A feljelentés alapján 01000/6417/2011. számon a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (7) bekezdés a) pontja szerint minősülő, különösen jelentős kárt okozó csalás büntette miatt indult eljárás, amelynek során a II. r. alperest a nyomozóhatóság 2011. július 28. napján őrizetbe vette, majd 2012. március 29. napjáig előzetes letartóztatásban volt, 2012. szeptember 17. napjáig pedig lakhelyelhagyási tilalmat rendeltek el vele szemben.

A büntetőeljárás alatt a kiszállított 2236,76 tonna búzából 922,46 tonna a lefoglalást követően visszakerült a felperes birtokába.

A felperes az I. r. alperessel szemben fenntartott és módosított keresetében kérte a szerződés érvénytelenségének a megállapítását. Érvénytelenségi okként a Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdésére hivatkozott. Állította, hogy a szerződést nem kötötte volna meg, ha az I. r. alperes a bankgaranciát nem nyújtja be, az I. r. alperes a hamis bankgarancia nyújtásával a szerződés szerinti teljesítés látszatát keltette, ezért a szerződéskötéskor az I. r. alperes okozta tévedésben volt. Hivatkozott arra, az I. r. alperesnek nem volt pénzügyi fedezete a teljesítésre, a bankgarancia nyújtására, így a teljesítésre lehetősége sem volt, és a társaság tevékenységi körében a gabona nagykereskedelem nem is szerepelt. E körülményeket illetően az I. r. alperes őt megtévesztette, részéről a szerződéskötés bűncselekmény elkövetésére irányult. Kérte továbbá, hogy kötelezze a bíróság az alpereseket egyetemlegesen 123 215 625 Ft és annak 2011. július 7. napjától járó Ptk. 301. § (1) - (2) bekezdései szerinti késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére. Az I. r. alperessel szemben a marasztalásra irányuló keresete jogcímeiként a jogalap nélküli gazdagodásra, másodlagosan pedig vételár megfizetésére hivatkozott.

A II. r. alperessel szembeni követelése jogalapjaként a Gt. 22. § (2) bekezdését, a Ptk. 339. §-át és 350. § (1) bekezdését, valamint az Mt. 179. § (1) bekezdését jelölte meg. Előadta, a II. r. alperes, mint a gazdasági társaság ügyvezetője ugyancsak megtévesztette azzal, hogy hamis bankgaranciát adott át a szerződés biztosítékeként, és nem az elvárható magatartást tanúsította, hiszen nyilvánvalóan nem szerezhette a pénzintézettől bankgaranciát olyan társaság, amely csak néhány napja rendelkezett bankszámlával a

pénzüntézetnél.

Az alperesek elsődlegesen a per tárgyalásának felfüggesztését kérték a II. r. alperessel

- 4 -

szemben folyamatban lévő büntetőeljárás jogerős befejezéséig. Álláspontjuk szerint annak eredménye a jelen perbeli jogvita előkérdésének minősül. Az I. r. alperes tagadta az érvénytelenségi ok fennálltát. Előadta, a szerződéskötés során jóhiszeműen járt el, nem volt arról tudomása, hogy a benyújtott bankgaranciák hamisak voltak, a bankgaranciát beszerző személyeknek, **(bankgaranciát beszerző személyek neve)** a bankgarancia ellenében 127 000 000 Ft-ot teljesített ügyvezetője útján. Hangsúlyozta, a bankgaranciát a felperessel közösen ellenőrizték, annak valóságát megerősítő nyilatkozatok is érkeztek a pénzüntézettől. Állította, hogy maga is tévedésben volt a bankgarancia eredetiségével kapcsolatban.

A II. r. alperes védekezése szerint a felperessel jogviszonyban nem állt, a felperesnek vele szemben közvetlen igényérvényesítési jogosultsága nincs.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes és az I. r. alperes között 2011. június 15. napján létrejött adásvételi szerződést a határozathozatal időpontjáig hatályossá nyilvánította, és kötelezte az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 123 215 625 Ft-ot és annak 2011. július 7. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 12 700 000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. r. alperesnek 1 232 000 Ft perköltséget. Az elsőfokú eljárásban felmerült 900 000 Ft eljárási illeték megfizetésére az I. r. alperest kötelezte.

Megalapozatlannak találta az I. r. alperes per tárgyalása felfüggesztésére irányuló kérelmét, rámutatva arra, hogy a büntetőbíróság által eldöntendő jogkérdés a jelen polgári jogvita elbírálásának nem előkérdése, célszerűségi szempontok nem szolgálhatnak a tárgyalás felfüggesztésének alapjául.

Utalt arra, a felperes és az I. r. alperes szerződéses jogviszonyban álltak, emiatt a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazására a perben nem kerülhetett sor. Ezt követően vizsgálta a felperesi megtámadás megalapozottságát. Megállapította, hogy a felperes a szerződést a jogszabályban írt egy éves határidőn belül támadta meg, megtámadásként értékelve a felperesnek a Kecskeméti Törvényszéken 2011. szeptember 6. napján 3.G.40.209/2011. számon előterjesztett keresetlevelét. Bizonyítottnak fogadta el, hogy a felperes a szerződést a bankgarancia nyújtása nélkül nem kötötte volna meg, tekintettel arra, hogy utólagos vételárfizetésben állapodott meg az I. r. alperessel, és a szerződésnek egyéb biztosítéka nem volt. Rámutatott, az kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az I. r. alperes által benyújtott bankgaranciák egyike sem annak kiállítójától származott, azok tehát nem voltak valódiak, és a perben nem nyertek bizonyítást a bankgarancia beszerzésének I. r. alperes által hivatkozott körülményei. **(bgaranciát beszerző szem. neve)** ugyanis vallomásaiban tagadta a bankgarancia beszerzését, azt adta elő, hogy miután a garancia beszerzése nem járt eredménnyel, a megbízására vonatkozó okiratot az ügyvédi irodában megsemmisítették. Nem fogadta el

az elsőfokú bíróság bizonyítottan azt sem, hogy az I. r. alperes a bankgaranciák beszerzéséért 127 000 000 Ft-ot adott át a tanúnak, önmagában a nevezett összeg pénzintézettől való felvételére vonatkozó alperesi kimutatást ennek bizonyítására nem ítélte alkalmasnak. Utalt arra, **(bgaranciát beszerző személy 2. neve)** vallomása sem igazolta a tanú bankgarancia beszerzésében való közreműködését, a II. r. alperes pedig meghallgatása során ellentmondásosan nyilatkozott a bankgarancia ellenértéke megfizetésének körülményeiről.

- 5 -

Gf.II.30.194/2013/2. szám

Ugyanakkor rámutatott, hogy a felperes alkalmazottai, **(alkalmazottak neve)** elmondták, a kitárolási engedély megadását megelőzően telefonon érdeklődtek az azon feltüntetett telefonszámon, illetve az okiratokat **(ügyvéd neve)** ügyvédnek e-mailban megküldték észrevételezésre, aki azokat alakilag megfelelőnek értékelte. Ilyen körülmények között nem találta bizonyítottan, hogy a II. r. alperes, mint az I. r. alperes törvényes képviselője, szándékosan tévedésbe ejtette volna a felperest a bankgaranciák valódiságát illetően, illetve hogy a felperes ezzel kapcsolatos tévedését felismerhette. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a peres felek közös téves feltevésben voltak a bankgaranciák valódiságát illetően, ezért a Ptk. 210. § (3) bekezdése alapján megállapította a szerződés érvénytelenségét. Nem fogadta el az I. r. alperes fizetési készségének és képességének hiányára, valamint az I. r. alperes tevékenységi körére vonatkozó felperesi hivatkozást. Ez utóbbi kapcsán utalt arra, hogy a felperes alkalmazottai az I. r. alperes cégekivonatát a szerződés aláírását megelőzően megismerték. Kifejtette, a beszerzett nyomozati iratok szerint a II. r. alperes őrizetbevételét, illetve előzetes letartóztatásának elrendelését követően az I. r. alperes bankszámláit zárolták, így nyilvánvalóan nem volt abban a helyzetben, hogy határidőben teljesítse a vételárat. Nincs olyan peradat, amely alátámasztja, hogy a szerződés megkötésekor az I. r. alperesnek nem állt fenn a fizetési szándéka. Az érvénytelenség lehetséges jogkövetkezményei közül a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását választotta, és rendelkezett az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről, ennek megfelelően az elszállított 1314,3 tonna búza szerződés szerinti vételárának megfizetésére kötelezte az I. r. alperest.

Megalapozatlannak találta a II. r. alperessel szemben előterjesztett keresetet. Rámutatott, hogy a jogi személy tagjával, tisztségviselőjével, alkalmazottjával szemben a jogi személy elkülönült felelősségére tekintettel a felelősség áttörésére kivételesen, csak abban az esetben kerülhet sor, ha az alkalmazott, tag a jogi személy elkülönült felelősségéből származó előnyökkel, az ebből eredő jogosultságaival, szándékos magatartással súlyosan visszaél. A jogi személy tagjával szemben harmadik személy részéről a polgári jogi következmények közvetlenül akkor sem alkalmazhatók, ha a tag a jogi személy tevékenységi körében eljárva bűncselekményt követett el. A II. r. alperes a perbeli szerződéskötés során az I. r. alperes törvényes képviselőjeként járt el, magatartása a jogi személy magatartásaként értékelhető, így jogviszony hiányában a felperes közvetlenül a II. r. alperessel szemben igényt nem érvényesíthet. A felperes által hivatkozott további jogszabályi rendelkezések az ügyvezetőnek a munkáltatójával, illetve megbízójával

kapcsolatos felelősségi szabályait rögzítik, harmadik személy irányában alkalmazásukra nincs lehetőség. Álláspontja szerint a II. r. alperes magatartását illetően nem merült fel olyan körülmény, amely alapján közvetlen helytállási kötelezettsége megállapítható lenne. Az alperesek által felajánlott további tanúbizonyítást, mint szükségtelent mellőzte.

Az ítélet ellen a felperes és az I. r. alperes élt fellebbezéssel.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával kérte, hogy a másodfokú bíróság a II. r. alperest az I. r. alperessel egyetemlegesen kötelezze a

- 6 -

marasztalási összeg megfizetésére. Álláspontja szerint tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy nem állapítható meg kétséget kizáróan, miszerint a II. r. alperes a szándékos tévedésbe ejtésében közreműködött. Hangsúlyozta, köztudomású tény, hogy bankszámlával nem, vagy csak egy hetes bankszámlával rendelkező társaság a perbeli nagyságrendű jogügyletre vonatkozó bankgaranciát nem kaphat. Véleménye szerint a szándékos tévedésbe ejtés a **(bgaranciát beszerző szem. neve)**al és **(bgaranciát beszerző személy 2. neve)**nel történő ügyintézés körülményeiből kétséget kizáróan megállapítható, erre utal az is, hogy a II. r. alperes **(bgaranciát beszerző személy 2. neve)**nek bemutatott egy olyan bankgaranciáról kiállított okiratot, amelyen „minta” felirat szerepelt, majd rövid időn belül egy másik, már felirat nélküli okiratot vitt és mutatott be a részére. Ellentmondásos álláspontja szerint az ítélet indokolásának az a megállapítása, miszerint az I. r. alperes nyilvánvalóan nem volt abban a helyzetben, hogy a vételárat határidőben teljesítse, azonban arra nem lehetett következtetni, hogy a szerződéskötéskor fizetési szándék nélkül kötötte volna meg a szerződést. Az I. r. alperes bankszámlájának II. r. alperes letartóztatását követő zárolásból álláspontja szerint éppen ennek az ellenkezőjére lehet következtetni. Véleménye szerint a II. r. alperes, mint az I. r. alperes ügyvezetője és tagja a jogi személy elkülönült felelősségéből származó előnyökkel, az ebből eredő jogosultságaival szándékos magatartásával súlyosan visszaélt, és ezzel jelentős kárt okozott, olyan többletmagatartást tanúsított, amely miatt felelősség terheli. Kiemelte, a II. r. alperes szándékos, vétkes magatartása, közreműködése hiányában nem kötötte volna meg a szerződést.

Az I. r. alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával a felperes vele szemben előterjesztett keresetének elutasítását kérte. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részében anélkül nyilvánította a szerződést az ítélet meghozataláig hatályossá, hogy egyidejűleg annak érvénytelenségét megállapította volna. Hangsúlyozta, a szerződés a felek között létrejött, és mindaddig hatályos, amíg ennek ellenkezőjét a bíróság ki nem mondja, vagy a felek azt hatályon kívül nem helyezik közös akarat-elhatározással. Kifejtette, bankgaranciát csak létrejött, érvényes, hatályos és meg nem szűnt szerződéshez kapcsolódóan lehet kiadni, miután a bankgarancia a szerződést biztosító mellékkötelezettség. A bankgarancia nem tartalma a szerződésnek, hanem a bank részéről önálló kötelezettségvállalás. Érvelése szerint a szerződés szövegéből nem következik az, hogy a bankgarancia hiánya, vagy nem megfelelő volta a szerződést hatálytalanná, illetve érvénytelenné teszi, csupán azzal a

következménnyel jár, hogy annak benyújtásáig a felperes a teljesítést megtagadhatja.

A II. r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezése alapos, az I. r. alperes fellebbezése alaptalan.

A fellebbezések érdemi elbírálását megelőzően az ítéletábra rámutat az alábbiakra.

A felperes keresetében pénzkövetelést kívánt érvényesíteni az alperesekkel szemben. Keresete arra irányult, hogy kötelezze a bíróság az alpereseket az elszállított gabona meg nem térült ellenértékének megfizetésére. Keresete tehát nem megállapítási, hanem marasztalási kereset, amelynek elsődleges jogcíme a szerződés érvénytelensége. A szerződés érvénytelenségének megállapítása keresete jogalapját teremti meg. A jogalap

- 7 -

Gf.II.30.194/2013/2. szám

eldöntéséhez tehát a bíróságnak a szerződés érvényességét vizsgálnia kellett, annak eredményét azonban, nevezetesen azt, hogy a szerződés érvénytelen, csak az ítélet indokolásában kellett rögzítenie (eBDT2002. 622).

A felperes kereseti kérelme az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányult, mégpedig a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánításával. Ez azt jelenti, hogy a Pp. 24. § (1) bekezdése alapján a per tárgyának értéke a követelt marasztalási összegnek megfelelő, nem pedig a szerződéses érték, így a per nem sorolható a kiemelt jelentőségű perek körébe.

Ami a jogvita érdemét illeti, az ítéletábra nem osztja az elsőfokú bíróságnak a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos álláspontját. Az érvénytelenség okának nem a szerződés teljesítésekor, hanem a megkötésekor kell fennállnia, s arra vetítve állapítható meg, hogy a szerződés létrejöttének időpontjában volt-e olyan, a Ptk-ban nevesített érvénytelenségi ok, amely e jogkövetkezménnyel jár. A szerződésben kikötött szolgáltatás nem szerződésszerű teljesítése nem a szerződés érvényességét, hanem teljesítési létszakát érinti, ezért a szerződésszegés körében értékelhető (eBDT2011. 2405). A felperes a szerződés megtámadását megalapozó tévedés, illetve megtévesztés alapjául arra hivatkozott, hogy az I. r. alperes megtévesztette azzal, hogy hamis bankgaranciát adott át neki. Annyiban helytálló az I. r. alperes fellebbezési érvelése, hogy a szerződés tényállásban ismertetett szövegéből kitűnően nem a szerződés megkötésének, hanem a teljesítésének volt a feltétele a bankgarancia nyújtása, hiszen a felperes a bankgarancia bemutatását és átadását nem a szerződés megkötésekor, hanem az egyes kiszállítások alkalmával követelte meg. A felperes maga is azt adta elő, hogy a bankgarancia a teljesítésnek volt a feltétele (33. sorszámú jegyzőkönyv 21. oldal).

A felperes utalt arra is, hogy az I. r. alperesnek a szerződés megkötésekor a teljesítésre pénzügyi fedezete nem volt, illetve nem volt lehetősége bankgarancia nyújtására sem.

Önmagában azonban az, hogy az I. r. alperes a vételár fedezetével nem rendelkezett, nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, mivel a bankgarancia a felperesnek nyújtott vételár kiegyenlítésére megfelelő biztosítékot jelenthetett. Az előzőekben írtak szerint pedig a bankgaranciának a szerződés megkötésekor nem kellett az I. r. alperes rendelkezésére állnia. Ezzel összefüggésben a szerződés tévedésre, illetve megtévesztésre alapított megtámadása akkor lenne sikeres, ha kétséget kizáróan bizonyított lenne, hogy az I. r. alperes már a szerződéskötéskor tudta, hogy bankgaranciát beszerezni nem tud, és szándéka kiterjedt arra, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségének hamis bankgarancia felhasználásával tegyen eleget. A peradatok azonban ennek alátámasztására nem alkalmasak.

Mindez azonban az I. r. alperes marasztalását nem érinti. A felperes ugyanis az I. r. alperes által elszállított 1314,3 tonna gabona erejéig a maga részéről a szerződést teljesítette, így az I. r. alperes annak vételárát a Ptk. 365.§ (1) bekezdése alapján, a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamatával köteles megfizetni.

- 8 -

A II. r. alperessel szemben előterjesztett keresetet illetően az elsőfokú bíróság helytállóan határozta meg a jogi személy elkülönült felelősségére tekintettel a felelősség-áttörés alkalmazhatóságának szempontjait, tévesen jutott azonban arra a következtetésre, hogy a perbeli esetben a II. r. alperes felelőssége nem állapítható meg.

A II. r. alperes az I. r. alperes tagja, egyben törvényes képviselője, így főszabály szerint az I. r. alperes képviseletében kifejtett magatartását a jogi személy I. r. alperesnek kell betudni. Nem zárható ki azonban a jogi személy elkülönült felelősségének áttörése, a társaság tagjával szemben a társasággal jogviszonyba került külső, harmadik személy részéről a polgári jogi igények közvetlen érvényesítése jogilag létező, működő társaság esetében sem, ha a jogi személy tagja vagy vezető tisztségviselője a jogi személy elkülönült felelősségével visszaélve olyan „többletmagatartást” tanúsít, amely sérti a jóhiszeműség és a tisztesség Ptk. 4. § (1) bekezdésében rögzített polgári jogi alapelvét, valamint ha az a joggal való visszaélés törvényi tilalmába (Ptk. 5. § (1) bekezdés) ütközik. A „felelősség-áttörés” folytán a jogi személy tagjának közvetlen marasztalására többlettényállási elemek esetén kerülhet sor, ami rendszerint a tag részéről olyan minősített jogellenes és felróható magatartás, amely - a jogi személyiség leple alatt - a saját egyéni érdekei, vagyona javára való szándékos, csalárd és célzatos visszaélésnek minősül. Ilyen esetben a jogi személy tagja is felelős a deliktális kártérítés törvényi feltételei szerint a magatartásával összefüggésben harmadik személynek okozott károkért. A természetes személy tag részéről megvalósított „többlettényállás” tehát nem más, mint a rendeltetésszerű joggyakorlás súlyos megsértése, a joggal való visszaélés tilalmának tényállása (Ptk. 5. §). A joggal való visszaélés következménye, hogy a tag a jogi személy elkülönült felelősségére nem hivatkozhat. A saját személyében felelős tag a szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint tartozik helytállással a jogi személlyel (szerződéses vagy szerződésen kívüli) jogviszonyban álló, sérelmet szenvedett harmadik személlyel szemben. A jogi személy kontraktuális vagy deliktuális, és a tag szerződésen kívüli

felelőssége ilyen esetben egyetemes. (Részletesen kifejtve: a Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2/2008. (XII.4.) kollégiumi véleményével módosított egységes szerkezetbe foglalt 1/2005. (VI.17.) számú kollégiumi véleménye, megjelent a BDT2009. évi III. számában; továbbá eBDT2012. 2727, eBDT2012. 2707, eBDT2008. 1818, eBDT2006. 1346, BH1999. 465).

A perbeli esetben megállapítható a felelősség-áttörés fent részletezett kritériumainak fennállása, a peradatok ugyanis igazolják, hogy a II. r. alperes az I.r. alperes, mint jogi személy elkülönült felelősségéből származó előnyökkel és az ebből eredő jogosultságaival szándékos magatartással súlyosan visszaélt. A bankgarancia beszerzésének általa megjelölt körülményeiből az a következtetés vonható le, a II. r. alperes tudatában volt annak, hogy a felperes részére átadott bankgaranciák nem valódiak. Elfogadhatatlan az az előadása, amely szerint szóban bízta meg **(bgaranciát beszerző szem. neve)**t egy kávézóban a bankgarancia beszerzésével azzal, hogy a megállapodást csak a garancia beszerzését követően foglalják írásba. A bankgaranciára, mint mellékkötelezettség teljesítésére irányuló megállapodás ugyanis a biztosítandó szerződés kötelezettje, jelen esetben az I. r. alperes és a bank közötti szerződés. A II. r. alperes maga sem állította, hogy a pénzügyezettel a bankgarancia nyújtására szerződést kötött, illetve a szerződéskötésre **(bgaranciát beszerző szem. neve)**ak meghatalmazást adott, így elképzelhetetlen, hogy abban bízott,

Gf.II.30.194/2013/2. szám

személyes részvétele és írásos meghatalmazás nélkül egy kívülálló harmadik személy százmillió nagyságrendű bankgaranciát tud „szerezni” cége számára valamely pénzügyezettől. A II. r. alperes hivatkozott ugyan arra, hogy bankgaranciával a korábbiakban nem dolgozott, az azonban nem feltételezhető, hogy gazdasági társaság ügyvezetőjeként úgy adott át 127 000 000 Ft-ot a biztosíték beszerzése céljából, hogy a pénzügyezettel semmilyen szerződést nem írt alá. Nem hihető továbbá, hogy üzletemberként ne lett volna tudomása a pénzügyezettel való szerződéskötés szükségességéről. Nem bizonyított a 127 000 000 Ft kifizetése sem. A II. r. alperes által 36/A/1. alatt csatolt, maga által készített kimutatás legfeljebb annak alátámasztására alkalmas, hogy a bankszámláról a megjelölt időpontokban pénzt vett fel. Életszerűtlen, hogy a 100 000 000 Ft-ot meghaladó összeget minden elismervény nélkül adta át az általa akkor megismert **(bgaranciát beszerző szem. neve)** részére. Nincs okszerű magyarázata annak sem, hogy az előadása szerint egy konkrét költség kiegyenlítése érdekében miért több alkalommal, különböző részletekben vett fel pénzt. Olyan előadást nem tett, hogy azt több részletben fizette volna ki, a nyilatkozata arra utal, hogy azt egy összegben adta át **(bgaranciát beszerző szem. neve)**ak **(település neve)**-enon (33.

sorszámú jegyzőkönyv 20. oldal). Hivatkozott ugyan arra, hogy az átadott összegben benne volt a saját pénze is (33. sorszámú jegyzőkönyv 24. oldal), ez azonban egyrészt nem bizonyított, másrészt azt maga is elismerte, hogy az általa készített kimutatás szerint felvett pénzösszeg a búza továbbértékesítéséből befolyt vételárat is magában foglalta, ami azt jelenti, hogy az I. r. alperes vagyonát - miután annak kifizetése nem bizonyított - a saját céljára használta fel.

Lényeges továbbá, hogy a tonnánként 75 000 Ft + áfa áron megvásárolt gabonát gyakorlatilag nyomban jelentős veszteséggel, 60 000 Ft + áfa/t áron adta tovább az I. r. alperes képviselőjében eljárva, ennek az I. r. alperes szempontjából kirívóan előnytelen ügyletnek azonban elfogadható, ésszerű magyarázatát nem adta.

Mindezt figyelembe véve az ítéltábla meggyőződése szerint a II. r. alperes tudatosan adta át a hamis bankgarancia-igazolásokat a felperesnek abból a célból, hogy a felperes annak alapján kiadja a kitárolási és az elszállítási engedélyt, és az így megszerzett gabona azonnali továbbértékesítésével az I. r. alperest bevételhez juttassa, majd azt saját vagyona javára elvonja. Az alperesek által nem cáfolt peradatok szerint az I. r. alperes a felperestől elszállított gabona ellenértékének kiegyenlítéséhez szükséges anyagi eszközökkel nem rendelkezik, rajta a felperes vételárkövetelése nem hajtható be. Ez egyben azt jelenti, hogy a II. r. alperes a fent részletezettek szerint az önálló jogalany I. r. alperes leple alatt, annak elkülönült felelősségével visszaélve olyan szándékos, csalárd, a saját egyéni érdekeit szolgáló magatartást tanúsított, amellyel a felperesnek kárt okozott, ezért azt köteles megtéríteni a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján, felelőssége az I. r. alperessel egyetemleges.

- 10 -

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a tévesen megállapított pertárgyérték alapulvételével határozta meg az I. r. alperes által fizetendő perköltség összegét, ezért azt az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján számított 4 358 000 Ft-ra leszállította.

Figyelemmel arra, hogy a felperes II. r. alperessel szembeni keresete megalapozottnak bizonyult, az ítéltábla mellőzte a felperes elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a II. r. alperest kötelezte a felperes fentiek szerint meghatározott perköltségének megfizetésére az I. r. alperessel egyetemlegesen.

Ugyancsak köteles a II. r. alperes az I. r. alperessel egyetemlegesen megfizetni az

elsőfokú eljárásban feljegyzett eljárási illetéket.

A felperes mind a saját, mind pedig az I. r. alperes fellebbezése tekintetében pernyertesnek bizonyult, ezért az I. és a II. r. alpereseket kötelezte az ítélőtábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes IM rendelet szerint meghatározott, a 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelt összegű perköltségének a megfizetésére, figyelemmel a felperesi képviselő másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységére.

A feljegyzett másodfokú eljárási illeték megfizetésére az I. és a II. r. alperesek kötelesek az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és Pp. 78. § (1) bekezdése alapján.

S z e g e d , 2013. november 20.

Dr.Szeghő Katalin sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró